

Succese ale muzicii camerale românești

Sub acest titlu, Radioteleviziunea Română a inițiat — în cadrul Decadei muzicii românești, organizată în cinstea celei de a XXX-a aniversări a Eliberării — un interesant concert, susținut de cvartetul de coarde „Muzica” și de Orchestra de cameră a Radioteleviziunii.

Partea I a programului ne-a oferit ocazia să ascultăm în primă auditiie bucureșteană (după ce prima auditiie absolută a avut loc în acest an la Iași, cu prilejul Săptămânii muzicii românești) *Cvartetul de coarde nr. 3* („Plaiurile copilăriei”) de Dumitru Bughici. Scrisă în anul 1971, lucrarea aceasta își propune să evoce — după cum o indică și subtitlul — lumea minunată a copilăriei, intenția fiind subliniată și prin titlurile atribuite de autor celor trei părți ale cvartetului: *Poveste, Amintirile bunicii, Și păpușile dansează*. În general se observă aci din nou afinitatea lui Dumitru Bughici pentru scriitura specifică de cvartet de coarde: discursul muzical evoluează în mod cursiv, solicitând cînd ansamblul celor patru instrumente, cînd doar unele dintre ele (vicara I fiind favorizată prin frecvente momente solistice), stilul este concis, iar materialul tematic vădește o fertilă inspirație melodică. Atmosfera dominantă este deosebit de sugestivă: de la început, muzica deapănă firul molcom al unei povești de demult, întrerupt de involburările trecătoare ale viorii soliste. Aceeași delicatețe a sentimentului caracterizează și partea a doua, în care un citat al popularului cîntec de copii „Melc, melc, codobele” este încorporat cu abilitate în țesătura vocilor cvartetului. *Finalul* se menține în limitele aceleiași discreții afective, chiar dacă tempoul apare întrucitva mai alert. Lumea pe care autorul și-a propus s-o evoce l-a obligat să evite marile contraste dinamice, în favoarea unei ambianțe generale liniștite, străbătute de o poezie intimă. În evoluția scrisului muzical al lui Dumitru Bughici lucrarea are semnificația evidentă a creșterii măiestriei sale profesionale într-un domeniu atît de pretențios ca acela al cvartetului de coarde. I-am sugera, totuși, să renunțe la titlurile programatice ale celor trei părți, lăsînd imaginația ascultătorilor să se desfășoare liber, mai ales că legătura între aceste titluri și conținutul muzicii pare pe alocuri forțată.

În continuare, programul a cuprins reluarea unei alte lucrări prezentate cu prilejul zilelor festive de la Iași din acest an, *Divertismentul pentru cvartet de coarde* de Mircea Chiriac. Ideea de divertisment, anunțată prin titlu, se impune fără echivoc în prima parte, cu un iz folcloric evident, dominată de o atmosferă viguroasă, optimistă, apărînd însă mai puțin motivată în partea secundă, în care ambianța este mult mai tensionată. În *Final* reapare inspirația folclorică, pe fondul jucăuș al unei vieți ritmice trepidante, cu accente deosebit de pregnante, care impun interpreților punerea în acțiune a întregii lor capacități de virtuozitate colectivă. În această grea încercare, cei patru

membri ai cvartetului „Muzica” (Constantin Costache, Ludovic Lang și Robert Sladek, dar în special George Hamza, excelent conducător de formație) au demonstrat, odată mai mult, sudura deplină la care au ajuns pe parcursul îndelungatei lor activități comune și care le permite să valorifice cu egală măiestrie pagini de mare solicitare tehnică, de genul celor scrise de Mircea Chiriac, ca și țesături de o asemenea delicatețe a facturii, ca cele ce le-au fost încredințate de Dumitru Bughici.

În partea a doua a programului, podiumul a fost ocupat de Orchestra de cameră a Radioteleviziunii, formație care s-a impus în vremea din urmă, sub conducerea entuziasmului ei dirijor Petre Bocotan, cu prilejul mai multor concerte dedicate mai ou seamă muzicii barocului și clasicismului vienez. De această dată, vrednicii instrumentiști ai tinerei orchestre au atacat o pagină reprezentativă a muzicii românești contemporane, *Concertul pentru orchestră de coarde* de Ion Dumitrescu. Întîmplător, acest concert a avut loc în seara imediat următoare unui alt concert, susținut la sala Ateneului de către orchestra de cameră „București” și avînd înscrisă în program aceeași lucrare (deși nu integral, ci doar limitată la partea I). Apropierea celor două manifestări ne-a permis să facem o comparație concludentă între interpretările diferite ale unui opus atît de popular. Concluzia care ni s-a impus este că formația Radioteleviziunii s-a străduit cu mult entuziasm să redea viața intensă care pulsează în această lucrare concepută în trăsături pline de robustețe. Rezultatele efortului depus s-au materializat într-o execuție corectă, precisă, străbătută de mult elan tinerească. Totodată au apărut însă și limitele actuale ale formației și ale dirijonului: planurile sonore au fost insuficient diferențiate, culorile și nuanțele s-au desfășurat pe suprafețe mari, fără contraste imediate, omogenitatea diferitelor compartimente a avut pe alocuri de suferit, iar dirijorul Petre Bocotan a întîmpinat unele dificultăți în stăpînirea și punerea în valoare a mai multor voci evoluînd simultan. Sînt deficiențe desigur inerente unei formații compuse în majoritate din instrumentiști tineri și care posedă o experiență redusă. Să nădăjduim că odată cu intensificarea activității orchestrei și a dirijorului vom dispune în peisajul vieții muzicale bucureștene de o formație capabilă să facă față unui repertoriu cît mai divers, pe care să-l prezinte la nivelul exigențelor în neîncetată creștere ale publicului.

E. E.

Ansamblul de cîntece și dansuri din Gabon

În luna august am fost vizitați de Ansamblul de cîntece și dansuri din Gabon, care a dat mai multe spectacole. S-a desprins ca o notă cu totul pozitivă și putem spune dominantă, naturalețea afirmată în dansurile și cîntecele care le învîrășesc.

Programul a constatat din cîntece simple, populare. Elementul cu deosebire interesant al dansurilor l-am aflat în ritmurile variate ale acestora, rediate la instrumente de percuție acționate simultan: balafon, tobe mici, xilofone, uneori calebase etc. De altfel, în deosebi femeile, ritmău mișcările lor, punctîndu-le permanent, în unele dansuri, cu două bețe sonore. Ritmurile erau uneori suprapuse și îndeobște sincopate, împinse la o adevărată frenzie audio-vizuală.

Dansurile s-au desfășurat pe asemenea ritmuri. Am reținut dansuri de muncă (unul a fost realizat și în genuinchi), de bucurie, de fericire. Uneori melodiile intonate de femei care dansau cu multă vigoare se repetau prea mult, obsedant, avînd un caracter de incantație. La început au apărut în scenă copilași care se mișcau mai liber, desigur, dar cu multă vivacitate. Au fost și dansuri ancestrale. Într-un dans, denumit al „Platourilor înalte”, executantele au apărut pictate cu mici pete albe, pe tot corpul. Un dans ritual. Femeile au vădit întotdeauna o energie neobosită aliată cu o anumită grație felină a mișcărilor, a pașilor.

Spectacolul Ansamblului, original, plin de pitoresc, ne-a dovedit vitalitatea și fantezia creatoare a poporului din Republica Gabon.

Baletul regal danez

Mai puțin cunoscut la noi, baletul danez își are totuși origini îndepărtate, animatorul său de seamă fiind, încă în veacul al XVIII-lea Antoine Bourdonville, reputat dansator danez de origine franceză apoi fiul său Auguste care a impulsionează baletul danez în spiritul tradiției franceze.

În ultimele două decenii baletul regal danez s-a afirmat cu succes la unele festivaluri internaționale din Europa, precum și în diferite turnee întreprinse din Australia pînă în Statele Unite. În prezent el este condus de Flemming Flindt, el însuși dansator.

La noi, Baletul regal danez a dat două spectacole la Opera Română în cadrul cărora a prezentat lucrări coregrafice pentru toate... gusturile.

Am urmărit astfel în baletul intitulat *Napoli* evoluțiile unei duzini de dansatoare și dansatori care au epuizat aproape tot repertoriul codificat al figurilor clasice cunoscute. Napoli s-a terminat, cum era de așteptat, cu o însuflețită tarantelă. Relevăm precizia și grația mișcărilor, suplețea dansatoarelor, de altfel foarte robuste. Totul perfect pus la punct, de unde o mare siguranță a mișcărilor. Costumele feminine, colorate pastelat și înflorate, aduceau o notă de luminozitate și prospețime spectacolului. Totul s-a desfășurat pe o muzică vie și melodică, exuberantă dar fără o originalitate prea puternică, alcătuită de Ed. Helsted, H.S. Paulli și H.C. Lumbye.

Am urmărit apoi baletul *Lecția* după piesa omonimă a lui Eugen Ionescu; o scenetă bizară în care profesorul de dans apare un sadic, ce își strângulează, pînă la urmă eleva. Totul se petrece între trei personaje: profesorul (Flemming Flindt); eleva

(Anne-Marie Vessel) și pianista (Vivi Flindt). Este mai de grabă o pantomimă dansată în care fiecare personaj a apărut bine integrat rolului respectiv. Acest balet, cu un caracter morbid, s-a desfășurat pe o muzică bine făcută, originală, cu momente dramatice, de angoasă, în raport cu tematica respectivă. Ea aparține compozitorului francez contemporan Georges Delenne. Scenografia: simplă, sugestivă de Bernard Daydé.

După un animat *Pas-de-deux* în coregrafia lui Fleming Flindt pe muzică de Per Norgaard, prilej de evidențiere a calităților de echilibru și perfecționare a mișcărilor executate de Linda Hindberg și Arne Villumsen, am apreciat în mod deosebit antrenantul balet *Dansuri de vară* — în care coregraful Fleming Flindt a reușit să creeze o suită de jocuri de o mare fantezie și diversitate, pline de tinerețe, uneori de umor și chiar cu elemente de comic, în tot oazul amuzante, antrenante. Aranjamentele muzicale au fost realizate cu gust și simț al valorii lor dinamice de către Bernard Daydé pe temeiul muzicii unor compozitori ai barocului italian. Am reținut, cu plăcere via participare a balerinilor Vivi Flindt, Eva Kløborg, Anita Soby, Arne Bech și Johnny Eliassen.

Spectacolele Baletului regal danez ne-au dovedit talentul, tinerețea și vitalitatea dansatorilor, convingerea cu care își dăruiesc munca lor neobosită. Ele au fost foarte bine primite de publicul nostru.

J. — V. P.

Impresii din Japonia

Spre sfîrșitul lunii iulie mi-am dat concursul la sărbătorirea organizată de Ambasada română din Tokio, a celei de a XXX-a aniversări a Eliberării.

O călătorie în Japonia, desigur cu avionul, nu este o bagatelă. Dacă București-Moscova se realizează în numai două ore și jumătate, de la Moscova la Tokio am zburat neîntrerupt, zece ore! Am fost primiți la aeroportul din Tokio cu ospitalitatea și curtoazia specific japoneză, fiind așteptați de d-na Nobue Kobayashi, președinta Asociației de cultură „Tamaki Miura”.

Personal, gîndeam să văd acele faimoase grădini și minunate parcuri cu copaci miniaturizați de mii de meșteri ale răbdătorilor antizani japonezi. Dar de la aeroport la hotelul Intercontinental am străbătut printr-un adevărat haos halucinant și impresionant de zgîrie-nori, de șosele ce se înconușeau pe sus, pe jos, peste poduri și străzi, peste și pe sub căile ferate... Grădinile și acea feerie artistică japoneză așa cum o cunoșteam din cărți, aveam să le cunoaștem mai târziu, căutîndu-le pe îndelete. D-na Nobue Kobayashi ne-a oferit încă de la aeroport programul detaliat al vizitei noastre întocmit cu o grijă... japoneză, cu multă exactitate, pe 14 zile.

Întreg programul artistic îl pusesem la punct din țară cu pianista Gherda Spiess, care de altfel m-a